

Abstrakt

Cílem práce bylo podat přehled perifrastických konstrukcí s významem fázovosti v současné evropské portugalštině. Výzkumná část byla založena na vyhledávání perifrází v portugalských korpusech CETEMPúblico a Corpus do Portugus, dalším krokem pak byla jejich sémantická analýza.

Největší problém spatřujeme v tom, že pojmání vidu a povahy slovesného děje je v češtině a v portugalštině zásadně odlišné. Pro vyjádření významu tradičního slovanského vidu je nutné hledat v portugalštině jiné výrazové prostředky v různých výstavbových rovinách, český jazyk zase neumí formálními prostředky postihnout rozmanitost významů portugalských perifrastických vazeb vyjadřujících různé odstíny kategorie povahy slovesného děje. V této práci chápeme aspektuálnost v portugalštině jako systém vzájemně se ovlivňujících kategorií – vidu, povahy slovesného děje a lexikální sémantiky slovesa.

V portugalštině má kategorie povahy slovesného děje vlastní výrazové prostředky, které lze od morfologických prostředků vyjadřujících aspekt (opozici perfektivnosti a imperfektivnosti) oddělit. Nejčastějším výrazovým prostředkem jsou právě perifrastické konstrukce. Z hlediska funkčního můžeme slovesné perifráze rozdělit na konstrukce s významem časovým, modálním a aspektuálním, v naší práci jsme se však věnovali pouze perifrázím s významem aspektuálním (povahovědějový význam fázovosti).

Za perifrastické konstrukce považujeme spojení slovesa s některou z nefinitních slovesných forem nebo spojení slovesa se substantivem. Slovesné perifráze můžeme dále rozdělit na infinitivní, gerundiální a participiální. V podstatě lze říci, že první ze sloves je sloveso pomocné (morfematické - je nositelem gramatických kategorií času, způsobu, osoby a čísla), druhé slovesa představuje sémantém (je nositelem významu).